

Briselē, 21.12.2016.
COM(2016) 816 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Pašreizējais stāvoklis un iespējamā turpmākā rīcība situācijā, kad atsevišķas trešās valstis neievēro savstarpējības principu vīzu politikas jomā (Turpmākie pasākumi pēc 12. aprīļa paziņojuma)

I. IEVADS

Komisija 2016. gada 12. aprīlī sniedza paziņojumu par pašreizējo stāvokli un iespējamo turpmāko rīcību situācijā, kad atsevišķas trešās valstis neievēro savstarpības principu vīzu politikas jomā¹. Šajā paziņojumā tika norādīts, ka ar Komisijas aktīvu atbalstu ir atrisināta lielākā daļa savstarpības principa neievērošanas gadījumu, kas paziņoti attiecībā uz astoņām trešām valstīm. Tomēr, ja attiecīgā trešā valsts līdz 2016. gada 12. aprīlim nav atcēlusi vīzas prasību, Padomes 2001. gada 15. marta Regula (EK) Nr. 539/2001 uzliek Komisijai pienākumu pieņemt deleģētu aktu, ar ko uz 12 mēnešiem aptur bezvīzu režīmu attiecīgās trešās valsts pilsoņiem. Regulā arī paredzēts, ka Komisija ņem vērā, kādas sekas ES un tās dalībvalstu ārējām attiecībām rada bezvīzu režīma apturēšana. Tāpēc aprīļa paziņojumā arī uzsvērts, cik svarīgi ir pilnībā iesaistīt Eiropas Parlamentu un Padomi savstarpības mehānisma piemērošanā un, ņemot vērā bezvīzu režīma apturēšanas īpaši jutīgo politisko raksturu, novērtēta ietekme un sekas, kādas varētu izraisīt bezvīzu režīma apturēšana attiecīgajiem trešo valstu pilsoņiem, turklāt Eiropas Parlaments un Padome tika aicināti steidzami uzsākt diskusijas, ņemot vērā šo novērtējumu, un pieņemt nostāju par piemērotāko turpmāko virzību.

Komisija 2016. gada jūlijā apkopoja datus par jaunākajām norisēm laikposmā no aprīļa līdz jūlijam un lēma par turpmāko rīcību pilnīgas vīzu režīma savstarpības sasniegšanai². Komisija atzinīgi novērtēja to, ka ir panākta vīzu režīma pilnīga savstarpība ar Bruneju. Attiecībā uz Kanādu Komisija ar nepacietību gaidīja ES un Kanādas augstākā līmeņa sanāksmi, kuras laikā būtu iespēja pārliecināties, ka Bulgārijas un Rumānijas pilsoņu atbrīvošanā no vīzas prasības ir panākts faktisks progress. Tā arī norādīja, ka ASV nav veikušas nekādus pasākumus, lai atceltu vīzas prasību Bulgārijas, Horvātijas, Kipras, Polijas un Rumānijas pilsoņiem. Komisija ir apņēmusies izmantot visas iespējas, lai panāktu pilnīgu vīzu režīma savstarpību ar Kanādu un Amerikas Savienotajām Valstīm, sadarbojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, lai paātrinātu rezultātu sasniegšanu, un ziņot par panākto līdz gada beigām.

Šajā paziņojumā ir apkopoti dati par sasniegumiem, kas kopš 2016. gada jūlija panākti sarunās ar pārējām divām valstīm. Konkrētāk Komisija ziņo par taustāmu progresu attiecībā uz Kanādu, pašreizējo sarunu stāvokli ar Amerikas Savienotajām Valstīm un izvirzītajiem turpmākajiem soļiem.

II. SITUĀCIJAS ATTĪSTĪBA KOPŠ JŪLIJA PAPILDU PAZIŅOJUMA, VIRZOTIES UZ PILNĪGU VĪZU SAVSTARPĪBU

Kanāda (paziņojušas Bulgārija un Rumānija)

Attiecībā uz Kanādu jūlija papildu paziņojumā ir norādīts, ka iepriekšējos mēnešos ir pastiprinājušās konstruktīvas diskusijas, tostarp augstākajā politiskajā līmenī, turklāt Kanādas valdība ir apņēmusies turpināt strādāt kopā ar ES, lai panāktu pilnīgu vīzu režīma savstarpību attiecībā uz visiem ES pilsoņiem. Komisija sadarbībā ar Bulgāriju un Rumāniju turpināja pieprasīt pilnīgu vīzu režīma savstarpību, lai paātrinātu rezultātu sasniegšanu, un ar nepacietību gaidīja ES un Kanādas augsta līmeņa sanāksmi, kuras laikā būtu iespēja pārliecināties, ka Bulgārijas un Rumānijas pilsoņu atbrīvošanā no vīzas prasības ir panākts faktisks progress.

¹ COM(2016) 221 *final*, 2016. gada 12. aprīlis ("aprīļa paziņojums").

² COM(2016) 481 *final*, 2016. gada 13. jūlijs ("jūlija papildu paziņojums").

Šo intensīvo un koordinēto centienu un pastāvīgās sadarbības starp ES un Kanādu rezultātā, gatavojoties ES un Kanādas augstākā līmeņa 16. sanāksmei, kurai bija jānotiek 2016. gada 30. oktobrī Briselē, Kanāda iesniedza skaidru grafiku pilnīgai vīzu režīma atcelšanas savstarpējības panākšanai.

Kanādas valdība ir paziņojusi³, ka tā plāno īstenot daļēju vīzu atcelšanu attiecīgiem Rumānijas un Bulgārijas pilsoņiem, kas ceļo uz Kanādu. Sākot ar 2017. gada 1. maiju, Rumānijas un Bulgārijas pilsoņiem, kuri ir saņēmuši pagaidu uzturēšanās vīzu Kanādā pēdējo 10 gadu laikā vai kuriem ir derīga ASV neimigrācijas vīza, nebūs nepieciešama pagaidu uzturēšanās vīza, un viņi varēs ceļot uz Kanādu vai šķērsot to tranzītā ar elektronisku ceļošanas atļauju vīzas vietā. Kanādas valdība plāno atcelt vīzas prasību Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem 2017. gada 1. decembrī. Šis Kanādas lēmums 2017. gadā atcelt vīzas prasības visiem Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem tika apstiprināts ES un Kanādas augstākā līmeņa sanāksmes kopīgajā deklarācijā⁴.

Komisija pauž gandarījumu par Kanādas lēmumu no 2017. gada 1. decembra atcelt vīzas prasību visiem Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem, kas ceļo uz Kanādu. Komisija turpinās darbu kopā ar abām dalībvalstīm un Kanādu, lai nodrošinātu, ka paredzētajā termiņā tiek ieviesta pilnīga vīzu režīma savstarpība.

Amerikas Savienotās Valstis (paziņojušas Bulgārija, Horvātija, Kipra, Polija un Rumānija)

Jūlija papildu ziņojumā Komisija norādīja, ka, neraugoties uz aktīvajiem politiskajiem un tehniskajiem kontaktiem, attiecībā uz Amerikas Savienotajām Valstīm nav novērojams tāds progress kā attiecībā uz Kanādu. Pēdējo trīs mēnešu laikā ASV nav rīkojušās, lai atceltu vīzas prasību Bulgārijas, Horvātijas, Kipras, Polijas un Rumānijas pilsoņiem, kuri ceļo uz ASV. Tāpēc Komisija joprojām turpina centienus panākt pilnīgu vīzu režīmu savstarpību ar Amerikas Savienotajām Valstīm sadarbībā ar piecām attiecīgajām dalībvalstīm visos attiecīgajos forumos, izmantojot visas iespējas izpētīt turpmāko virzību un visus iespējamus risinājumus un nepieciešamos pasākumus, kas jāveic, lai sasniegtu šo mērķi.

Nosacījumi attiecībā uz piekļuvi ASV vīzu atcelšanas programmai ir noteikti Kongresa pieņemtajos tiesību aktos. ASV administrācija tikai īsteno programmu un saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem tai nav prerogatīvu, kas ļautu paplašināt programmu un iekļaut tajā jaunas partnervalstis, izņemot tad, ja tās atbilst tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem.

ES un ASV tieslietu un iekšlietu augstāko amatpersonu sanāksmē, kas notika 2016. gada 8. septembrī, ES aicināja ieviest pilnīgu vīzu savstarpību, savukārt Amerikas Savienotās Valstis norādīja, ka Iekšzemes drošības departamenta galvenā uzmanība ir pievērsta tam, lai nodrošinātu, ka ASV vīzu režīma atcelšanas programma tiek īstenota un ka tā pilda savu lomu Amerikas Savienoto Valstu drošības garantēšanā. Šajā nolūkā Iekšzemes drošības departaments strādā pie tā, lai pilnībā īstenotu drošības uzlabojumus vīzu režīma atcelšanas

³ <http://news.gc.ca/web/article-en.do?nid=1145359>.

⁴ Kopīgās deklarācijas 20. punktā ir teikts: “*Mēs atbalstām un atzīstam uzlabotas mobilitātes vērtību, tostarp izmantojot bezvīzu ceļošanu starp Eiropas Savienību un Kanādu, visiem mūsu iedzīvotājiem, kā tas paredzēts Kanādas un Eiropas Savienības stratēģiskās partnerības nolīgumā. Kanādas lēmums 2017. gada beigās atcelt vīzas prasības attiecībā uz visiem Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem vēl vairāk veicinās spēcīgas kultūras, izglītības, ģimenes un uzņēmējdarbības attiecības, kas pastāv starp Kanādu un Eiropu.*” (<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/10/30-eu-canada-declaration/>).

programmā, kurus Kongress pieņēma 2015. gada decembrī. Iekšzemes drošības departaments uzsvēra, ka Kongress joprojām cieši seko līdzi programmas īstenošanai un vairākkārt debatēs ir paudis kritiku par to, kā ASV administrācija uzņemto tiesību aktos paredzētos atbrīvojumus no vīzas prasības. Iekšzemes drošības departaments atzinīgi novērtēja ES centienus stiprināt ES ārējo robežu pārvaldību un jaunos tiesību aktus drošības jomā. Tomēr tas arī norādīja, ka īstermiņā nav sagaidāms, ka piecas dalībvalstis, uz kurām joprojām attiecas vīzas prasība, pievienosies vīzu režīma atcelšanas programmai. Šīs dalībvalstis neatbilst ASV tiesību aktu prasībai par 3 % vīzu atteikumu rādītāju un tādējādi nav tiesīgas kļūt par vīzu režīma atcelšanas programmas dalībniecēm. Iekšzemes drošības departaments arī atgādināja, ka pagaidu kārtā atcelt bezvīzu režīmu attiecībā uz ASV pilsoņiem būtu ļoti nelietderīgi attiecībā uz bezvīzu režīma savstarpības sasniegšanu.

Šīs nostājas tika apstiprinātas arī ES un ASV tieslietu un iekšlietu ministru sanāksmē, kas norisinājās 2016. gada 4. un 5. decembrī Vašingtonā. Eiropas Savienība vēlreiz uzsvēra to, cik svarīgi ir iespējami ātri panākt pilnīgu vīzu režīma savstarpību ar Amerikas Savienotajām Valstīm. Tika nolemts turpināt šo darbu ar jauno ASV administrāciju.

Tāpat kā iepriekšējā ziņojumā aptvertajā laikposmā joprojām nav novērojama nekāda rīcība, lai atceltu vīzas prasību Bulgārijas, Horvātijas, Kipras, Polijas un Rumānijas pilsoņiem, kuri ceļo uz ASV. Prezidenta un kongresa vēlēšanas notika 2016. gada 8. novembrī. Komisija sadarbībā ar piecām attiecīgajām dalībvalstīm nekavējoties atsāks savus centienus panākt pilnīgu vīzu savstarpību ar jauno ASV administrāciju, tiklīdz tā būs pilnībā izveidota.

Nākamā ES un ASV tieslietu un iekšlietu ministru un augstākā līmeņa amatpersonu sanāksme notiks 2017. gada pirmajā pusē un sniegs iespēju vienoties ar jauno administrāciju par turpmākajiem pasākumiem, lai sasniegtu šo mērķi. Ņemot vērā centrālo lomu, kas risinājuma meklējumos ir ASV kongresam, Komisija iesaka pilnībā izmantot arī parlamentāros kontaktus (Eiropas Parlamenta un valstu parlamentu).

III. NOSTĀJAS, KAS PIEŅEMTAS, REAĢĒJOT UZ APRĪLA PAZIŅOJUMU UN TĀ PAPILDU ZIŅOJUMU JŪLIJĀ

Komisija 2016. gada 12. oktobrī Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai sniedza paziņojumu par situāciju. Priekšsēdētājs apkopoja komitejas nostāju, secinot, ka ES tiesību akti uzliek Komisijai pienākumu pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem aptur vīzu režīma atcelšanu bezvīzu režīma valstu pilsoņiem, kas ceļo uz Eiropas Savienību, attiecībā uz tām trešām valstīm, kuras nepiemēro savstarpēju bezvīzu režīmu. Atkārtota viedokļu apmaiņa par šo jautājumu notika 2016. gada 14. decembrī, kad Eiropas Parlamenta plenārsēdē tika uzdots mutisks jautājums; vairums dalībnieku, kas piedalījās diskusijā, atkārtoja to pašu nostāju, taču tika atzīta arī bezvīzu režīma apturēšanas ietekme uz transatlantiskajām attiecībām un nepieciešamība iestādēm sadarboties.

Tāpat kā iepriekšējos trīs mēnešos Padome nav apspriedusi šo jautājumu.

IV. SECINĀJUMI

Komisija atzinīgi vērtē Kanādas valdības lēmumu atcelt vīzas prasību Bulgārijas un Rumānijas pilsoņiem ar 2017. gada decembri un tagad sadarbosies ar dalībvalstīm un Kanādu, lai nodrošinātu, ka pilnīga vīzu režīma savstarpība ir ieviesta paredzētajā termiņā. Šis

panākums, kura pamatā bija aprīļa paziņojumā izklāstītais turpmākās virzības plāns un labā sadarbība ar Bulgārijas un Rumānijas valdībām un Eiropas Parlamenta deputātiem, parāda, ka taustāmu progresu ceļā uz pilnīgu vīzu režīma atcelšanas savstarpību var panākt ar nepārtrauktiem centieniem un pacietīgiem diplomātiskiem kontaktiem.

Attiecībā uz Amerikas Savienotajām Valstīm Komisija atzīmē, ka — tāpat kā iepriekšējā paziņojuma laikposmā — pēdējo piecu mēnešu laikā ASV, tostarp vēlēšanu kalendāra dēļ, nav rīkojušās, lai atceltu vīzas prasību Bulgārijas, Horvātijas, Kipras, Polijas un Rumānijas pilsoņiem, kuri ceļo uz ASV. Tiklīdz jaunā ASV administrācija būs apstiprināta, Komisija pastiprinās centienus panākt pilnīgu vīzu savstarpību sadarbībā ar piecām attiecīgajām dalībvalstīm un 2017. gada pirmajā pusē centīsies vienoties par turpmāko rīcību, lai sasniegtu šo mērķi.

Komisija cieši sadarbosies gan ar Eiropas Parlamentu, gan Padomi, lai nodrošinātu, ka Eiropas Savienības viedoklis šajā svarīgajā jautājumā ir vienots, un pirms 2017. gada jūnija beigām ziņos par panākto turpmāko progresu.
